DISSERTATIO
DE JURE,

Quod competit

SOCIETATI PRIVILEGIATÆ

FÆDERATI BELGII

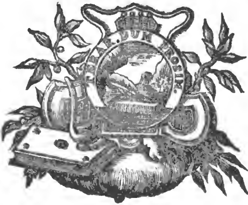
Ad Navigationem & Commercia

INDIARUM ORIENTALIUM,

Adversus

INCOLAS BELGII HISPANICI

(hodie) AUSTRIACI.

AMSTELÆDAMI,

Apud RODOLPHUM & GERHARDUM WETSTENIOS.

CIↃ. IↃ. CCXXIII.

DISSERTATIO
DE JURE,
Quod competit
SOCIETATI PRIVILEGIATÆ
FÆDERATI BELGII
Ad Navigationem & Commercia
INDIARUM ORIENTALIUM,
Adversus
INCOLAS BELGII HISPANICI (hodie) AUSTRIACI.

§. I.

Mare quantumvis commune sit, Principes tamen de usu ejus inter se convenire posse, jure & exemplis demonstratur.

Quatenus mare, & usus maris, uti cæteræ res, quæ jure gentium communes sunt, dominii capax sit, & legibus Imperantis subjici possit, hoc loco inquirere operæ pretium non videtur; satis enim superque ista quæstio priori seculo agitata est inter viros excellentes & præclaros, *Solorzanum*, *Grotium*, *Seldenum*, *Pacium*, *Maulium*, *Welwodum*, *Graswinkelium*, aliosque, quorum scrinia compilare non libet. Idque eo minus, quod in hac Disputatione, quæ intercedit inter incolas utriusque Belgii, Fæderati nempe & Austriaci, id tantum controvertatur, an maria, ratione commerciorum, pacto sive consensu duorum Principum, quorum interest, ita dividi non possint, ut hic una, alter altera parte, discordiarum vitandarum causa, utatur fruatur. Quo sensu (licet alias concedamus maria ab humana potestate vix ita occupari posse, ut usus illorum alteri communis non sit) recte tamen ab Hieronymo de Monte dictum accipimus, in *Tractatu de Finibus Regund. Cap. 39. Quanquam in mari confines non sunt, cum aqua communiter est uniformis, esse tamen pertinentias ali-*

A quas,

quas: Item a Baldo ad l. 1 de *Rerum Divisione*: *Jure gentium in mari regna distingui posse, sicut in terra arida.*

Principes hoc modo inter se convenire posse, indubitati juris est: neque, ut rem exemplis illustremus, opus erit recurrere ad antiquiora illa, qualis erat olim pax inter Artaxerxem, Persarum Regem, & Athenienses: *Ut semper a mari Græco curriculum equi abstineret, neque inter insulas Cyaneas & Chelidonias longam navem vel rostratam haberet.* Item fædus cum Laconibus ictum: *Mari quidem Laconas & socios uti posse, sed minime navigare navi longa, verum alio navigio, quod remis actum vecturam talentorum 50. non excederet.* Nec non fædus inter Romanos & Carthaginienses circa Olympiadem 68. *Ne naviganto Romani Romanorumve socii ultra Pulchrum promontorium, extra quam si tempestatis aut hostium vi fuerint coacti.* Quo etiam spectant decantata illa, & ab auctoribus in hanc partem sæpius allegata, verba Ambrosii, *lib. V. Hex. Cap. 30. Spatia maris sibi vindicant jure mancipi, pisciumque jura, sicut vernaculorum, conditione sibi servitii subjecta commemorant: Iste, inquit, sinus maris meus est, ille alterius, dividunt elementa sibi potentes*; atque alia multa, quæ longa serie recenset Seldenus *de Dominio Maris Lib I. Cap. 11. 13. & 15.* Præsens enim & præteritum seculum ejusmodi fæderum & conventionum satis magnam copiam exhibent, quorum novissimum, & valde quidem memorabile, est fædus inter Potentissimum Hispaniarum Regem Philippum V. & Præpotentes D. D. Ordines Fæderati Belgii ictum, Ultrajecti ad Rhenum D. 26. Junii Ao. 1714. cujus Articulo 31. & 36. *Omnes Europæ populi præter Hispanos, quasi communi aliquo consensu, ab aditu Indiarum Occidentalium, commerciorum causa, prohibentur*: & optima quidem ratione, secundum ea, quæ pulchre huc adfert Solorzanus *de Jure Indiarum lib. II. Cap. 25. n. 47. & seqq.*

Considerari enim debet, quod pax inter Principes Christianos conservari non potest, si promiscue in eandem curam intenderent omnes; quantumvis pio animo, & ab omni divitiarum cupiditate libero ducerentur, ut constare potest ex ipso Castellanorum & Lusitanorum exemplo, qui quamvis ita Catholici essent, & maximis amicitiæ & necessitudinis vinculis juncti, intestinis tamen odiis & bellis flagrare cœperunt, ob id, quod alter alterum suos intrasse terminos querebatur.

§ II.

Argumentum articulorum 5. & 6. fœderis pacis Monasteriensis enarratur.

Hujus naturæ atque conditionis etiam est fædus, quod Anno 1648. Monasterii in Westphalia factum est, inter supra memorati Regis Hispaniarum Gloriosum Prædecessorem Philippum IV. & Præpotentes D. D. Ordines Fæderati Belgii, cujus articulis 5 & 6 cautum conventumque est:

Ut

Ut navigatio & commercia ad Indias Orientales & Occidentales subsistant, & defendantur secundum Privilegia data, aut in posterum donda: quæ rata & firma redduntur per hoc ipsum fœdus, & ratihabitionis instrumenta, utrinque edenda: Quo comprehendentur omnes Principes, Nationes, & gentes, quibuscum altememorati D. D. Ordines pacem & amicitiam colunt; aut quibuscum Privilegiatæ Societates Indiarum Orientalium & Occidentalium eorum nomine, intra terminos Privilegii sui, in fœdera pacis & amicitiæ, ad mutuam defensionem & utilitatem, coierunt.

Retinebit paciscentium utraque pars, scilicet altememoratus Rex & D. D. Ordines Generales, omnia Dominia, Castella, Oppida, Fortalitia, Agros & Commercia in Orientalibus & Occidentalibus Indiis, in ora Brasiliensi, atque in tractibus Asiæ, Africæ, & Americæ sita, eo modo, quo illa tempore hujus tractatus possederunt, & commodis illorum usi fruiti sunt.

Ceduntur Fœderato Belgio omnia loca, per Lusitanos a Belgis capta & occupata ab anno 1641. *quæque Belgæ, illæso hoc fœdere, in posterum erunt occupaturi atque possessuri, &c. Cum stipulatione atque conventione ulteriore, ut Hispanis integra maneret Navigatio ad Indias Orientales, eo modo, quo illam habebant aut exercebant tempore hujus fœderis, neque liceret illis Orientem versus ulterius progredi, aut* (ut verba habent) *ulterius se extendere.*

Quemadmodum etiam incolis Fœderati Belgii interdicitur commerciorum causa frequentare loca Castellana, in India Orientali sita.

Quod autem ad Occidentales Indias attinet, prohibentur itidem subditi atque incolæ Regnorum, Provinciarum, & agrorum altememorati Regis & D. D. Ordinum, Navigationem & commercia exercere ad loca, portus, Castella, & Fortalitia, ab alterutra parte occupata, aut ubi stationes sive domus, mercaturæ causa institutas, habent &c.

§. III.

Deiis, quæ a Principe gesta sunt, atque usu plurimorum annorum interpretationem certam receperunt, non esse amplius disputandum.

De sententia horum articulorum, aut significatione verborum, quibus antiquitus concepti fuerunt, nunc anxiè inquirere inutile esset, & præter jus & æquum. Tempus enim & consuetudo plurimorum annorum eorum mentem & voluntatem satis declaraverunt; & de illis quæ a continuo usu interpretationem certam receperunt, postea amplius disputare, jura nostra non sinunt, ut ex Abbate, Roderico Suario, aliisque multis affirmat Solorz. *Lib. III. de Jure Indiarum Cap.* 2. *n.* 45. *Qui omnes statuunt, legem, quantumvis dubiam, a consuetudine ita interpretari, ut a tali consuetudine non sit recedendum.* Et paulo post: *Opinio quippe generalis, ab antiquo derivata, & convenientibus rationibus suffulta, habetur pro veritate.* Nihil autem est, quod magis convenientibus rationibus suffultum autumare possumus, *quam id, quod Princeps de consilio suorum Procerum ac sapientum fecit, tunc enim om-*

nia legitime acta præsumuntur, & cum justa causa, ita ut postea impugnari, vel in dubium revocari non possint, obstante nimirum exceptione sententiæ, & rei judicatæ, quæ ex ejusmodi consultationibus, assertionibus & diligentiis oritur, ut ait idem Solorzanus *Lib. III. Cap.* 2. *n.* 41.

§. IV.

Societas Indiarum Orientalium Fœderati Belgii intra limites suos per tempus longissimum negotiata est, sine turbatione Hispanorum, nedum Incolarum Belgii Hispanici.

Centum & plus quam viginti anni jam elapsi sunt, ex quo Societas Indiæ Orientalis Fœderati Belgii navigationem, & commercia, secundum Privilegia sua (quæ Rex Hispaniarum anno 1609. primo per fœdus Induciarum ægrè quodammodo admisit, deinde post satis longas & maturas deliberationes, anno 1648. solenni pacis fœdere ad omnem effectum plenissimè confirmavit, atque ut defenderetur promisit) in Indias Orientales exercuit. Negotiata est prædicta Societas ab hoc tempore pacis, intra limites sibi concessos, & fœdere firmatos, sine ulla memoranda oppositione, aut turbatione a parte Hispanorum, nedum a Brabantis aut Flandris facta; utpote quibus navigatio illa & Commercium, ut & omnibus alienigenis, præter Hispanos, non tantum Pontificum Romanorum Constitutionibus, sed etiam Regum ac Principum suorum legibus, erant interdicta. Solorz. *Lib.* 2. *Cap.* 24. *n.* 16, 24, 29. *& seqq. Cap.* 25. *n.* 71. *&* 79. ubi affirmat, per alienigenas intelligi omnes subditos, quibus speciali Regis concessione non erat permissum navigare aut mercaturam exercere, ad Indiarum Regiones, quo numero habebantur Arragonenses, Belgii incolæ, aliique, sicut accuratius hæc omnia explicantur ab Hispano Jurisconsulto Juan Evia de Bolano, *in Curia Philippica de Commercio Terrestri Lib.* 1. *Cap.* 1. *n.* 36. atque etiam constat *ex Responsis Legatorum Regis Hispaniæ apud* Aitzma *ad annum* 1646. editionis in 4to. pag. 290.

§. V.

Belgii incolis omne Commercium ad Indias sive Orientales, sive Occidentales, ab omni tempore penitus prohibitum fuisse, legibus, fœderibus, & diversis actis monstratur.

Præterea Belgii incolis speciatim illam navigationem & Commercia prohibita videmus per Instrumentum Cessionis, quo Hispaniarum Rex, Belgii tunc temporis Princeps, illas Provincias cessit, & tradidit Serenissimis Archiducibus Alberto & Isabellæ, cujus art. 8. cautum: *Ne Archiducibus, aut illorum successoribus aut subditis, nunquam fas esset, navigationem & Commercia exercere ad Indias Orientales, vel Occidentales, sub pœna commissi & privationis illarum Provinciarum, & si subditorum aliqui adversus ea fecissent, in illos graviter animadvertendum fore.*

Per-

Permanſit Belgium Hiſpanicum in iſta prohibitione, per Fædus Induciarum anni 1609. art. 4. deinde per fædus pacis Monaſterienſis ratione Fæderati Belgii de ſtipulatu D. D. Ordinum *ne Rex Hiſpaniarum*, tunc iterum Belgii Princeps, *in Indiam Orientalem ulterius ſe extenderet.* Permanſit denique per noviſſimum fædus, quod notum eſt ſub nomine *Traité de Barriere*, pactumque inter Auguſtiſſimum Romanorum Imperatorem Carolum VI. & Sereniſſimum Magnæ Britanniæ Regem, nec non Præpotentes D. D. Ordines Fæderati Belgii, Antverpiæ anno 1715. art. 1. quo Belgicæ Provinciæ, altememoratæ Cæſareæ Majeſtati, tanquam Regi Catholico, & Glorioſiſſimi Caroli ſecundi, Hiſpaniarum Regis, Hæredi & Succeſſori, ea lege traduntur, *ut Cæſarea ſua Majeſtas illas Provincias habeat iisque utatur fruatur, ſicut poſtremo defunctus Rex eas habuit, & uſus fruitus eſt, aut habere & uti frui debuerat, ſecundum noviſſimum fædus Riſvicenſe.*

§. VI.

Rex Hiſpaniarum poſtremo defunctus Belgicas Provincias habuit ſine navigatione aut Commercio ad Indias.

Habuiſſe autem & poſſediſſe omnes prædeceſſores Cæſareæ ſuæ Majeſtatis, & ſupremum Hiſpaniarum Regem, easdem ſine navigatione & Commercio ad Indias Orientales, vel Occidentales, tam antè quam poſt fædus pacis Monaſterienſis, adſtructione non indiget. Nam de noſtris temporibus id ſcimus, de vetuſtioribus autem videri poteſt Emanuel a Meteren *ad annum* 1600. *fol.* 458. Ubi narrat, cum initio præteriti ſeculi quidam mercatores Antverpienſes tentaſſent Commercia ad Indias Orientales exercere, Regem Hiſpaniarum illud tam ægre tuliſſe, ut poſt varias ſeverasque comminationes, Antverpienſes illud admiſſum gravi mulcta 600000. ducatorum luere neceſſe habuerint.

Simile quid cum relatione ad limites noſtros, atque ad aſſertionem articuli quinti pacis Monaſterienſis, in India Orientali accidiſſe conſtat ex actis ſupremi Senatus Indiarum Belgicarum, die 24. Aprilis 1653. quum quidam ſubditus Hiſpaniæ, natione Brabantus forſitan aut Flander, nominatus *Baſtianus Brouwer*, impetrata ad hoc venia ab Hiſpaniarum Rege navigationem inſtituiſſet ad Oras Sinenſes, ubi maximo cum lucro commercia exercebat, atque hoc notum fieret prædicto Senatui Indiarum Belgicarum, iſte re ritè perpenſa, ſtatim ſequenti ſenatusconſulto ita proſpexit.

Extractum ex actis Præsidis & Consiliariorum Indiæ Orientalis Fæderatarum Provinciarum, Bataviæ.

Martis die 24. Aprilis 1653.

QUoniam articulo 5. fæderis pacis cum Rege Hispaniarum icti, expresse cautum pactumque est, quod subditi altememorati Regis retinebunt navigationem suam in Orientali India, eo modo, quo illam tunc temporis exercebant, neque liceret illis ulterius se extendere; & nos, ex relationibus ministrorum Tonquinensium, certiores facti sumus, quod quidam subditus Regis Hispaniarum nomine *Bastianus Brouwer*, impetrata ad hoc venia ab Hispaniarum Rege, quotannis frequenter naviget inter Tonquin, Quinam & Cambodiam, ubi Hispanis tunc temporis navigatio nulla fuit, atque ibi, cum magno detrimento commercii nostri, quæstus non modicos facere soleat, visum est Senatui, omnibus rite perpensis, dicto *Bastiano Brouwer* istam navigationem, ex vigore dicti articuli, prohibendam esse, atque eum in finem naves nostras, quæ ad illas oras navigaturæ sunt, jubere & potestate instruere, ut eum, si euntem aut redeuntem in mari offendant, detineant, detentum-

Extract uyt de Resolutien door den Gouverneur Generael en de Raden van Nederlands Indien tot Batavia genomen op

Dingsdag den 24. April 1653.

A*Lso by het 5. articul van het Vredens tractaet met de Kroone van Spanjen gemaekt expresselyk gestipuleert en versproken zy, dat de Onderdanen van gemelde Kroone in Oost-Indien sullen blyven by haere vaerten in sodaniger voegen als sy de selve als doen hadden, sonder hem verder te mogen extenderen, en wy uyt de Tonquinse advysen berigt worden, hoe eenen* Bastiaen Brouwer, *Onderdaen van Spanjen, en met Spaense Commissie voorsien, jaerlycx sterk over en weeder is varende, tusschen Tonquin, Quinam en Cambodia, alwaer sy doen ter tyd geen vaert gehad hebben, ende groote negocie aldaer is dryvende tot præjudicie van onsen handel in die quartieren, soo is na overleg van saken goedgevonden den selven* Bastiaen Brouwer *de selve vaert uyt kragt van 't voorsz. articul te verbieden, ende onse scheepen, die om de Noord gedestineert zyn, ofte nog sullen worden, te authoriseren en gelasten den selven in Zee in het gaen of komen rescontrerende, aen te snoeren, ende na Tayoan of herwaerts, na het best geleegen sal komen, op te brengen, sonder hem eeven-*

tumque ad Tayonam, aut huc quidem, prout commodissimè poterunt, transmittant. Ne tamen ipsi, vel navi ipsius, aut mercibus ulterius noceant, vel vim aut damnum inferant, quam ad custodiendum illum erit necesse. At si se defendat, & prior ad vim inferendam occasionem præbeat, licebit illis contraria vi jus nostrum exsequi.

verwel aen lyf, schip off goederen te beschadigen, ofte eenige overlast off gewelt aen te doen, verder als de versekering van dien nootwendig sal vereyschen, ofte ten ware hem ter weere stelde, ende eerst oorsaek tot fytelykheden quam te geeven, als wanneer ons regt ook met contrarie middelen vermogen te maintineren.

Hoc fideliter extractum cum actis Præsidis, & Consiliariorum Bataviæ, quæ Amstelædami servantur, convenire

Attestor

A. WESTERVEEN, *Societatis Indiarum Orientalium Fæderati Belgii a consiliis & secretis.*

Verklare ik ondergesz. Advocaet der Generale Nederlandse Oost-Indische Comp. het bovenstaende geextraheerde met de Resolutie van den Gouverneur Generaal en Raaden van Batavia, alhier te Amsterdam berustende, te accorderen.

A. WESTERVEEN.

Ex quo factum est, ut, non tantum ille *Brouwer* sed & cæteri Hispaniarum Regis subditi, ab ista navigatione abstinuerint; Neque Rex hoc graviter tulit, neque subditorum quisquam in contrarium quid postea attentaverunt.

§. VII.

Legibus & fæderibus, quæ commercia ad India prohibent, incolæ Belgii Hispanici pa rere numquam detrectarunt.

Habes ergo a parte Fæderati Belgii probationem possessionis, ex justa causa, per tempus longissimum continuatæ: ab altera parte, scientiam & patientiam Belgii Hispanici, consensu Procerum ipsorum, solenni ritu aliquando etiam confirmatam.

Nam ne vetustiora repetam, ut sunt supra memoratæ Constitutiones Pontificum Romanorum, & Regum Hispaniarum, sub pœnis excommunicationis, aliisque gravioribus, omnes alienigenas præter Hispanos ab aditu Indiarum secludentes; videamus modo, quid tempore, quo Navigationis & Commercii illius interdictum, jussu Principis, nominatim contra Belgii Hispanici incolas, intentaretur, acciderit: Nempe, cum Instrumento Cessionis, quo Provinciæ Serenissimis Archiducibus traditæ sunt, conceptis verbis cautum esset: *Ne subditis*

ditis illarum liceret Commercia ad Orientales seu Occidentales Indias exercere, nemo Procerum oblocutus est, nemo protestatus; sed illam legem, utcunque nunc dura videatur, scientes prudentesque subierunt: neque juramentum fidelitatis super ea præstare hæsitaverunt; ut colligi potest ex notatis a dicto Van Meteren *Lib. XXII. in princip. fol.* 442. *verso.* Ubi diversa quidem gravamina recensentur, quæ Belgii Proceres contra receptionis conditiones, sive *Latum introitum Archiducum* moverunt; sed de prohibito Commercio ad Indias nullum verbum reperitur; protestatus nemo est, cum Hispaniarum Rex fædus Pacis Monasteriensis cum Fæderato Belgio iniret, protestati denique non sunt, cum Sacra Cæsarea sua Majestas nuperrime easdem provincias reciperet, ea lege & modo, quo Hispaniarum Rex supremus eas possederat, aut possidere debuerat.

§. VIII.

Usus & possessio longissimi temporis, sciente & patiente adversario, eum excludit, etsi titulus deficeret: præcipue in principalibus causis.

Si ad fundandum jus nostrum nihil aliud afferri posset, atque ipse titulus, seu acquirendi modus legitimus Societati privilegiatæ Indiæ Orientalis Fæderati Belgii deficeret, isque tam dubius quam certus, tam putativus quam verus reperiretur, credo sufficeret, non tantum ad possessionem more antiquo retinendam, sed etiam ad repellendos eos, qui eandem turbare tentarent, quod in hoc casu liquido probare possumus per ea, quæ habet Solorzanus *de Jure Indiarum Lib. III. cap.* 3. *n.* 21. *Nam si ratio excusandarum vel minuendarum litium inter privatos præscriptionem induxit, longe fortius ad Principum causas eandem porrigere convenit: cum omnes ipsorum ditiones hac sola, ut plurimum, antiquitatis tutione subsistant.* Et paulo post: *Cujus vim & effectum si quis temeraria doctrinæ novitate convellat, nihil aliud, quam bellorum semina, quibus totus mundus ardeat, in orbem injiciet.* Vide eundem Solorz. *Lib. III. cap.* 1. *n.* 8. *& seqq. cap.* 2. *n.* 40. *& seqq. cap.* 3. *n.* 74.

§. IX.

Titulus, quo Societas Belgii Fæderati Indias Orientales possidet, præcipuus est Acquisitio in bello, pacis fædere confirmata.

Ne tamen quid desit, de titulo nunc etiam inquiramus. Titulus sive modus acquirendi, quo Societas Indiæ Orientalis, ex autoritate Præpotentium D. D. Ordinum Fæderati Belgii Oppida, Castella, Fortalitia, quæque ab iis dependent, in India Orientali adepta est, & tractum aliquem, Commerciorum causa, sibi liberum ab Hispanis stipulata est, cum exclusione omnium subditorum Regis, inter alia præcipuus est *Acquisitio in bello*, quæ postea solenni Pacis fædere confirmata est. Quod verbo hic allegasse & præmonuisse sufficiat; primo ut caussa hæc distinguatur ab illa, quam *H. Grotius*, aliique maris liberi vin-

vindices quondam defenderunt contra *Solorzanum*, & qui eum secuti sunt: quibus nunquam controversum fuit, an maria, quantumvis libera, conventione duorum Principum ita occupari aut dividi possint, ut unus ab alterius terminis, secundum pacta conventa, abstinere debeat; sed id præcipue, an Princeps aliquis usum maris ita sibi vindicare, & præscribere possit, ut alterum inscium, invitum, & non consentientem ab eo in posterum prohibere valeat. Deinde etiam, ut discrimen, quod faciendum est inter pacis & belli tempora, hic rite observetur; quatenus nempe Austriaco-Belgæ pacis tempore sibi idem licere putant, quod a Belgis Fæderatis, non nisi flagrante bello peractum, & postea a Rege Hispaniarum Pacis fædere confirmatum est; dum prætendunt quæstiones istiusmodi decidendas esse ex jure gentium primævo, quo ferè omnia erant communia, cum tamen doctis & indoctis æque notum sit, jure, quod hodie obtinet, & apud omnes gentes peræque custoditur, plurima distincta esse, quæ antiquissimo tempore, indistincta fuerunt; plurima pactis definita, quæ ante incerto jure fluctuaverunt, & sæpe gravissimarum litium atque bellorum causam præbuerunt. Qui sub prætextu commercii exercendi ad loca, quæ quasi neutrarum partium, & sui juris sunt, adeo ut commercia unicuique gentium concedere possint, licere sibi existimant intrare fines nostros, ibi navigare, negotiari, fortalitia, castella, oppida, stationes mercaturæ causa erigere, eademque pecunia, vel armis acquirere, aliaque facere, quibus lucra Societatis nostræ intercipiantur; quum ex iis, quæ contigerunt tempore, quo fædus Induciarum cum Fæderato Belgio exierat, liquido constet, Regem Hispaniarum bellum quidem resuscitasse, ob id solum, quod Belgæ Fæderati ad Indias Orientales navigarent, licet abstinerent a locis Castellanorum, neque ullo fædere vel pacto ad abstinendum a Maris usu essent obligati. Vide *Art.* 4. *Tract. Induc. Anni* 1609. Solorz. *de Jure Indiarum*, *Lib. II. Cap.* 25. *n.* 83.

Quæstionem hanc multum differre ab ea, quæ quondam inter Grotium Salorz. aliosq. controversa fuit.

Concessionis quam dederat Belgis Fæd. ut liceret illis navigare ad loca, quæ sui Juris erant, Regem Hisp. postea pænituit.

Quo pacto singula oppida, castella, portus, fortalitia, aliaque loca coëmtione, conventione, aut armis, partim a Lusitanis, partim ab Indicis regulis, partim etiam ab Hispanis per Societatem Fæderati Belgii capta & acquisita sint, hic enarrare longum foret & inutile; quoniam, si post tam diuturni temporis actum, de iis quæ ab ipso usu & consuetudine interpretationem certam receperunt, hodie inquirere liceat, id tantum agendum videtur, ut accuratius examinemus, quid inter Regem Hispaniarum, & Fæderatum Belgium, Articulis Pacis Monasteriensis 5. & 6. conventum sit, tam ratione *Rei*, de qua convenerunt, quam ratione *Personarum*, quæ sub ea conventione comprehenduntur.

§. X.

Articuli 5. & 6. pacis Monasteriensis explicantur, & primo inquiritur, quid ratione rei conventum sit Art. 5.

Ratione *rei* objectum præcipuum conventionis, secundum Articulum quintum, est divisio Indiarum Orientalium in duas partes; quarum pars Occidentalis, incipiens a Philippinis insulis, vulgo *de Manilhas*, cederet Hispanis, pars Orientalis, incipiens a Moluccis, integra maneret Societati Indiæ Orientalis Fæderati Belgii.

Hispanis necesse esset Navigationem ad Indias Orientales instituere eodem modo, quo illam tempore istius Fæderis exercebant habebantque, neque liceret illis Orientem versus ulterius progredi, sive, ut verba se habent, *ulterius se extendere*.

Divisio ea similis fere est isti, quam Anno 1493. fecit Pontifex Maximus Alexander VI. referente Solorzano *Lib. I. Cap. 6. n. 68. & seqq.* Qui, cum lis oriretur de limitibus Navigationis & Commercii, inter Hispanos & Lusitanos, eaque ex compromisso ad ejus arbitrium delata esset, cognita Regis utriusque causa, Globum terræ medium quasi dissecuit, per lineam seu Meridianum a polo Arctico ad Antarcticum, ad punctum circiter 343. gradus longitudinis, sive, quod eodem fere redit, ad leucam ferme 340. a Capite viridi, ita ut pars Orientalis cederet Lusitanis, ob juris antiquitatem, pars Occidentalis Hispanis. Et ne alter alterius fines ingrederetur, statuit, ut Lusitani ad solis ortum, Hispani ad occasum iter ingrederentur; neque Hispanis liceret uti via a Lusitanis aperta, id est navigare ultra promontorium *Girania*, hodie dictum *Bonæ Spei*, sive *Cabo de Bonne Esperançe*. Quam divisionem causam præbuisse Solorzanus ibidem refert, ut tam anxiè à Magellano, & aliis navigatio ad Moluccas per maria, extra Lusitanorum limites posita, quæreretur: atque ut super iisdem insulis novæ lites excitarentur, quoniam uterque Rex eas suis finibus comprehendi contendebat, variis rationibus & prædicti Meridiani computationibus hinc inde perpensis; quamobrem tandem convenerunt, ut Castellæ Rex illas Lusitanis 350000. ducatis oppignoraret. Vide porro Eundem *Lib. II. Cap. 14. n. 17. & 18.*

Hoc igitur pacto Lusitani Moluccas insulas possederunt, sed varia bellorum fortuna; recuperantibus illas, modo Hispanis, modo Lusitanis, tandem etiam Belgis, qui secundum pacis Fædera cum Lusitanis & Hispanis percussa, illas adhuc jure Dominii obtinent.

De Philippinis raro lis fuisse legitur, quum semper fere Hispanorum ditioni fuerint accensæ. Cellarius *Geog. Nost. Temp. Cap. 23.* Solorz. *Lib. I. Cap. 6. n. 74.*

§. XI.

§. XI.

His ita breviter præmissis, facilius quodammodo percipientur verba memorati art. 5. *Ut scilicet Hispanis integra maneret navigatio ad Indias Orientales, eo modo quo illam exercebant, tempore hujus Fœderis*, id est per fretum Magellanicum, aut supra promontorium *Hoorn* ad Philippinas insulas, quoniam alio itinere uti, nempe supra promontorium Bonæ Spei, sententia Pontificis Maximi, supra allata, iis erat interdictum.

Hispanis non licere secundum conventionem in Indias Orientales se extendere, ultra Philippinas insulas, ostenditur.

Dico *ad Philippinas insulas*, nec ultra; secundum id, quod Directores Societatis Indiæ Orientalis, tunc temporis P. P. D. D. Ordinibus proposuerant per Consultationem, quæ reperitur apud Aitzma *ad annum* 1645. *pag.* 87. his verbis:

Quoniam Commercia ad Orientales & Occidentales Indias erant præcipua capita mandati legatorum, mercatores Societatum illarum exhibuerunt P. P. D. D. Ordinibus has consultationes.

Alsoo de Commercien in Oost-ende West-Indien waeren van de principaelste ingredienten der instructie, soo hebben die van de selve Comp. aen haer Hog. Mog. overgegeeven deese consideratien.

Consultatio mercatorum, qui in India Orientali negotiantur.

Quanquam mercatores Societatis Indiæ Orientalis è re magis esse putant, bellum cum *Castellanis* in India Orientali continuari, quoniam æque ac in bello semper in armis atque ad defensionem parati esse cogantur, sperant tamen Præpotentes D.D. Ordines, si pax aut induciæ fiant, curaturos esse, ut *Castellani* navigationem suam servent eo modo, quo illam hactenus eò instituerunt, & ne liceat illis ulterius se extendere. Quæ omnia summæ prudentiæ po-

Consideratien van de Oost-Ind. Negocianten.

Alhoewel de Oost-Ind. Comp. of negocianten, dienstiger souden oordeelen in den oorloge met de Castilianen *in Oost-Indien te continueren, vermits sy dog gestadig met de wapenen in de hand op haer hoede, en defensie moeten staen, soo vertrouwen sy dogh, dat uwe Ho. Mo. in Cas van tractaet van vreeden of treves sodanige sorge dragen sullen, dat die voorn.* Castilianen *gelaten worden by haer vaert, soo sy de selve nu aldaer nog hebben, sonder hun vorder te mogen extenderen, alle 't welke sy de hoge wyshyt van*

Potentissimorum Dominorum Ordin. commendamus.

Summopere tamen considerandum esse, cum reverentia, putamus, si forte *Hispaniarum Rex* Indias Lusitanorum armis invadere veller, & sub prætextu illos reducendi ad suam obedientiam, bello lacesseret, illud fieri non posse, nisi cum magna molestia atque periculo Societatis Indiæ Orientalis, quæ hoc modo continuè infestaretur ac maximum inde detrimentum sentiret. Quam obrem, cum reverentia, existimamus, necessarium esse, ut Hispani ab Indiis Lusitanorum arceantur.

van uwe Ho. Mo. vorders bevolen sullen laten.

Synde niet te min onder reverentie seer considerabel, of het gebeurde dat den Koningh van Spanjen *in Portugaels Indien met groote magt soude mogen verschynen, onder prætext van de Portugysen onder syn gehoorsaemhyt te reduceren, ende dien volgens haer oorloge aendede, dat zulcx niet soude konnen geschieden, als met groot bedenken ende periculen van de Geoctroyeerde Oost-Ind. Comp. die daer door in een gestadig alarm, tot haer groote kosten soude gehouden worden, ende waerom sy dan ook, onder reverentie, nootsakelyk uyt Portugaels Indien sullen moeten gehouden worden.*

Durum videbatur Hispanis, & valde iniquum huic legi, *de se non ulterius extendendo*, consentire, uti constat ex responsis legatorum Hispanorum, quæ notata sunt in Actis Legatorum Fæderati Belgii, 7. Febr. 1647.

INiquum esse Regem impedire velle progressum facere in Brasilia aut in India Orientali adversus Lusitanos, ipsi rebelles: aut in India Orientali navigationem & Commercia non excercere ad alia loca, quæ sui juris erant, aut Commercium concedere poterant.

H*Et ware onredelyk den Koning in Brasiel, en in Oost-Indien te willen beletten, progres te doen op de Portugeesen syne Rebellen; ofte in Oost-Indien sig niet te extenderen op andere plaetsen, die haer eygen meester zyn, ofte den handel mogten toestaen.*

Consenserunt tamen post satis longas & crebras deliberationes Hispaniarum Regis Legati, secundum formulam à Legatis Fæderati Belgii exhibitam. Mirati sunt multi illam Hispanorum in ea re facilitatem, imprimis Galli, ut videre licet in epistola Legatorum Christianissimi Regis data 21. Dec. Anno 1646. quæ extat in libro, cui titulus:

lus: *Memoires & Negociations secretes de la Cour de France, touchant la Paix de Munster. Une autre chose*, scribunt Legati, *qui nous donne à penser, est le relâchement des Espagnols sur le fait des Indes, qui est sans doute l'un des plus considerables Articles de tout le Traité, au quel les Hollandois, trouvent un avantage, qu'ils n'avoient pas esperé &, qui ne leur a pas été accordé sans quelque motif extraordinaire. Le Roi d'Espagne consent de ne pouvoir étendre ses limites dans les Indes Orientales, & de les borner à ce qu'il occupe presentement.*

§. XII.

Ratio divisionis Indiarum Orientalium secundum art. 5. redditur.

Sed uti sæpe bonorum malorumque fines sub diversa specie apparent, atque ex bonis mala, ex malis apparentibus bona sequuntur; ita tempus postea docuit, optimo & prudentissimo consilio ad utriusque partis, & communem Orbis Christiani utilitatem, ita pactum conventumque esse. Necesse enim videbatur, ut spatium aliquod poneretur medium ad separandum Orientem ab Occidente, ad exemplum supra memoratæ divisionis Pontificis Maximi, qui eo, ni fallor, intuitu terrarum orbem ita medium divisit, atque alterum prohibuit alterius iter ingredi, ne Oriens cum Occidente, ratione commerciorum, nimium conjungeretur. Nam si Hispanis integrum mansisset supra promontorium *Bonæ Spei* Orientem versus navigare, aut ab Occidente supra Philippinas insulas eodem ulterius se extendere, facile totius Orientalis Indiæ Commerciis potiri potuissent, eaque cum Occidentalibus Indiis communicare; quo facto penitus actum fuisset de Commerciis Europæorum ad illas oras; quum Orientalis India plurimas res suppeditet, quibus Occidentalis indiget; & vice versa, Occidentalis argentum, aliaque pretiosa, quæ in Orientali India maxime appetuntur.

Constituerunt igitur viri summi & sapientes illius temporis, eum in finem, Philippinas insulas, tanquam obices & propugnacula, ad præcludendam viam ab Oriente ad Occidentem; uti ab altera parte Moluccæ Belgis relictæ sunt, ne Hispani Orientem versus, sive commerciorum, sive armorum, sive alterius cujuscumque rei causa, ulterius progrederentur; nec Commercia exercere possent, non tantum ad ea loca, quæ Belgis erant subjecta, sed nec ad ea, *quæ sui juris erant, & Commercium aliis gentibus concedere poterant*; ut nec *ad loca Lusitanorum*, qui tunc temporis magnam Indiæ Septentrionalis partem tam intra quam extra Gangem obtinebant; quæ omnia per Regem Hispaniarum Fæderato Belgio ceduntur & relinquuntur, dicto art. 5. Cujusmodi jus, sive juris cessionem, hodie pro dominio haberi, licet vere dominum non faciat, arguit Seldenus *De Dom. Maris Lib. I. Cap.* 17. his verbis: *Idem titulus sæpe ec-*

occurrit in Regum veterum Lusitaniæ Diplomatibus, unde eos Commerciorum, negotiationis & navigationis Dominos, & Heros esse, & agnosci scribit Valesius. Dominum vero quem esse posse navigationis in mari, & Commercii, absque maris dominio, non aliud est, quam agro uti frui, alios jure arcere, nec tamen dominum esse.

§. XIII.

Prohibitionem articuli 5. pacis Monasteriensis, de ulterius non progrediendo in Indias Orientales, etiam ad Belgii Austriaci Incolas pertinere, variis Argumentis evincitur.

Sic soluta quæstione prima, quid scilicet ratione *rei* dicto articulo 5. pacis Monasteriensis comprehendatur, restat ut de *personis* nunc paucis agamus; atque inquiramus, utrum Rex Hispaniarum omnes suos subditos eodem obligaverit, an vero quosdam sive partem tantum? & speciatim an Belgii Hispanici, hodie Austriaci, incolæ, ista obligatione comprehendantur nec ne? Quod omnino affirmandum est, quoniam naturaliter verum est, quòd Rex fædus faciens, aut contrahens, fœdus fecisse aut contraxisse intelligitur, pro omnibus suis subditis, nisi quosdam exceperit; & in hoc casu eò manifestius liquet, quia per instrumentum ratihabitionis, quod Rex dedit, non solum tanquam *Rex Hispaniæ, sed tanquam Dux Brabantiæ & Comes Flandriæ, expresse obligavit omnes suos subditos & Vasallos, omnium Regnorum, dominiorum & ditionum suarum, nullis exceptis.*

Occurritur objectioni, quæ ex variantibus art. 5. & 6. verbis quibusdam, formatur.

Objiciat aliquis, illos tamen non omnes nominari artic. 5. pacis Monasteriensis, ubi ratione Indiarum Orientalium nominantur *Hispani* & *Castellani*, at in artic. 6. ratione Indiarum Ocididentalium, *omnes subditi Regnorum & Provinciarum domini Regis, & D. D. Ordinum*; & quærat forte, unde hæc differentia? Respondeo, differentiam hanc ortam videri ex differentibus sive diversis verbis, quibus Directores Societatum Indiarum *Orientalium* & *Occidentalium* usi sunt in consultationibus illis, quas ad petitionem D. D. Ordinum dederunt Anno 1645. de rebus Indiarum. In quibus Consultationibus Directores Societatis Indiæ Orientalis passim voce *Castellanorum vel Hispanorum*; Directores Societatis Indiæ Occidentalis, *subditorum Hispaniæ, Regis Castiliæ*, & *Castellanorum*, promiscuè utuntur, ut videre licet in Consultatione Societatis Indiæ Orientalis, quam supra exhibuimus ex Aitzma *pag.* 87. & apud eundem pag. 89. etiam id patet ex Consultationis Societatis Indiæ Occidentalis articulo 6. verbis sequentibus:

S*Ubditis Hispaniæ* non licebit navigare, ad portus vel loca aliqua, aut Commercia exercere ubi Societas Indiæ Occidentalis Ca-	D*At de* Onderdanen van Spanje *geensins sullen vermogen te varen off te handelen in eenige Havens off plaetsen, daer de West-Ind.*

Castella quædam, fortalitia, ditionem, aut stationes mercaturæ causa habeat.

Ind. Comp. eenige castelen, forten, en gebied, off logien syn hebbende.

Item, pag. 106.

NEque licebit *prædicti Regis Castiliæ subditis* ullo modo Commercia exercere, aut navigare ad portus, in quibus Societas Indiæ Occidentalis nomine Præpotentium D. D. Ordinum, Castella quædam, fortalitia, ditionem, aut stationes habet, nisi vice versa *Castellani* dictæ Societati *concedant* simile Commercium ad omnes regiones & loca, quæ ad prædictum *Castiliæ regem* pertinent.

EN *sullen de* Onderdanen van de voorsz. Koning van Castilien *geensins vermogen te vaeren off handelen in eenige havens off plaetsen, daer de West-Ind. Comp. in de name van haer Ho. Mo. eenige Casteelen, forten, logien off gebiedt is hebbende, 't sy sake dat* vice versa *gelyke handelling van de* Castilianen *aen de voorsz. Comp. word* vergunt, *in alle quartieren onder de voorschreeve* Koningh van Castilien *behorende.*

Quoniam autem legati & auctores fæderis Monasteriensis ipsissima verba Consultationum illarum in articulis, 5. & 6. fere secuti sunt, eaque pro synonymis & æquipollentibus tunc temporis habebantur, inde magis casu quam consilio ista vocum differentia irrepsisse videtur. Nam si aliter verba accipiantur, eaque strictè, secundum sensum Geographicum, interpretari velis, nemo mortalium expedire poterit, quis hic sit in obligatione, aut quatenus unusquisque contrahentium teneatur. Vox *subditorum Regis* latius patet quam *Hispanorum*, Hispanorum iterum latius quam *Castellanorum*, quum Castilia proprie dicta, sive veterem, sive novam intelligas, vix tot urbes comprehendat, quot Hispania Regna. Unde etiam videmus apud Aitsma, *pag.* 104. quod Rex Hispaniarum, qui ante fædus Monasteriense, *Rex Castiliæ* vocabatur, tempore istius fæderis, titulo *Regis Hispaniarum* sit auctus.

Deinde si Regem tantummodo *quosdam*, & non *omnes* subditos obligasse ponas, quid Reip. Fæderati Belgii prodesset, aut quomodo sensui fæderis satisfieret, si Rex, verbi gratia, per *Arragonenses*, quibus jus commercii ad Indias non competebat, aut per *Brabantinos*, quibus id speciatim erat interdictum, faceret id, quod per *Hispanos* aut *Castellanos* facere non liceret? aut quid Regem Hispaniarum juvaret, si D. D. Ordines Fæderati Belgii, per eos subditos, qui extra septem Provincias habitant, & partem illarum non faciunt, (vulgo *het District*

Diſtrict van de Generaliteit) id fieri ſinant, quod, reſpectu Indiarum Hiſpanicarum, incolæ Septem Unitarum Provinciarum facere prohibiti ſunt?

Genuina dicti artic. explicatio. Actus agentium magis interpretandi ſunt ut valeant, quam ut pereant: & ſi quid caſu minus diſtincte dictum reperiatur, in dubio id inſpiciendum eſt, quod veroſimilius eſt, quod vitio caret, & rei gerendæ aptius eſt *L.* 19. *ff. de LL.* 12. *de Rebus dubiis. l.* 114. *de R. J. In fide quid ſenſeris, non quid dixeris, cogitandum, inquit* Cicero: *ſed quia interni actus ſpectabiles non ſunt, & certi aliquid ſtatuendum eſt, ne nulla ſit obligatio, ſi quisque ſenſum quem vellet ſibi affingendo, liberare ſe poſſet, ipſa dictante naturali ratione, jus eſt ei, cui quid promiſſum eſt, promiſſorem cogere ad id, quod recta interpretatio ſuggerit, nam alioquin res exitum non reperiret, quod in moralibus pro impoſſibili habetur.* Grotius *de Jure Belli & Pacis lib. II. cap.* 16. §. 1.

Contractum itaque eſt cum parte potiori, nempe cum Hiſpanis, quibus jus erat commerciorum ad Indias, ita tamen, ut reliqua pars, cui idem jus non erat, eadem conventione comprehendatur; per argumentum a majori ad minus; *quod forte, frequens, & utile eſſe* docet Everhardus, *in loco a majori ad minus, & negative, ſeu deſtructive ſemper procedere, ut, ſi Regi non licet caſtrum expugnare, ergo nec militi; Quod enim non licet majori, id non licet minori.* Atque hoc facilius probaveris, ſi conſideres, omnia cum Principe acta eſſe bonæ fidei; in quibus ſæpe accidit, ut non ſingula verbis ita exprimantur, quin ſubinde aliquid ex natura rei ſit præſtandum, quamvis verbis expreſſum non reperiatur. Unde Juriſconſultus *in l.* 7. *ff. Negotiorum Geſtorum* ait: *Tantundem in bonæ fidei judiciis valere judicis officium, quantum in ſtipulatione nominatim ejus rei facta interrogatio*; Vide Leon. *Conſ.* 25. *n.* 6. Cum igitur hic duo interpretandi modi proponantur, unus nuperrimè repertus, alter vetuſtus, atque uſu & exemplis multorum annorum confirmatus; unus quo contractus irritus fiat, alter quo valeat; in quæſtione, uter alteri præferendus ſit; vetuſtiorem præferendum eſſe, tanquam vitio (ni fallor) carentem, & rei gerendæ aptiorem, nemo forte dubitabit.

§. XIV.

Principem ſubditos ſuos in perpetuum, pro ſe & ſucceſſoribus obligare poſſe, obiter notatur. De poteſtate Principis, an potuerit ita obligare ſubditos ſuos, diſputandum non videtur: potuiſſe enim ſatis conſtat per ea, quæ habet Gudelinus in Tractatu *de Jure Pacis, cap.* 12. *Non ſecus ac ſi ipſi ſubditi ſuo nomine contraxiſſent.* Quod etiam procedere ait, *etſi ſtatus reipublicæ poſtea mutetur; puta ſi ex Monarchia verſa ſit in Ariſtocratiam, vel Democratiam.* Nec ſubditos tantum, ſed etiam principum

pum Successores & hæredes eadem obligatione teneri, affirmat, *Quandoquidem pax est conventio publica, id est, ad statum Reipublicæ spectans: quam idcirco Princeps non tam proprio quam Reipublicæ, quæ perpetua est, nomine contraxisse intelligitur. Sicut ergo Prælato ratione dignitatis contrahente, Ecclesia ipsa, omnesque in ea dignitate successores tenentur: sicut etiam contractum tutoris, dum tutoris nomine contraxit, curator in administratione succedens, nec non pupillus, major factus observare coguntur: ita successores Principis Conventionem, publico nomine initam. Non solum si sit Regnum, seu Principatus, qui jure hæreditario defertur, (quo casu, cum successor Principatum à defuncto accipiat, minor dubitatio est, eum, exemplo cæterorum hæredum, omnia facta defuncti præstare, rataque habere debere) verum etiam si Principatus sit, in quem alio modo & certa lege succeditur: Uti Regnum Franciæ Lege Salica.* Quæ etiam in hoc casu eò minus in dubium vocari possunt, quoniam Hispaniarum Rex per actum Ratihabitionis Pacis Monasteriensis, una cum subditis suis omnes suos Hæredes & Successores tam universales quam particulares expresse obligavit.

§. XV.

Præterea etiam manifestum est, quod Sacratissima Cæsarea Sua Majestas Regna & Dominia, quæ a Corona Hispanica accepit, Hæredis titulo obtinuit, non tantum ad sui utilitatem, sed etiam ad commune commodum & utilitatem Fæderatarum Potestatum; sicut hoc apparet ex conditionibus Magnæ Confæderationis, quam inierunt Gloriosissimus Romanorum Imperator Leopoldus, cum Serenissimo Magnæ Britanniæ Rege, & P. P. D. D. Ordinibus Fæderatarum Provinciarum Hagæ Comitis, die 7. Sept. 1701. in cujus *procemio* dicitur: *Quandoquidem mortuo sine liberis, non ita pridem, Gloriosissimæ Memoriæ Carolo II. Hispaniarum Rege, Sacra Sua Cæsarea Majestas successionem in Regna & Provincias Regis defuncti Domui suæ Augustæ legitime deberi asseruerit &c.* & paulo post: *Adeo ut nisi prospectum fuerit, satis appareat, Cæsareæ suæ Majestati abjiciendam esse omnem spem, unquam sibi de prætensione sua satisfactum iri, Sacrum Romanum Imperium jura sua in Feuda, quæ sunt in Italia, & in Belgio Hispanico perditurum, Britannis & Belgis Fæderatis liberum navigationis & commerciorum usum in Mare Mediterraneum, in Indias & alibi funditus periturum.*

Cæsaream suam Majestatem Belgicas Provincias hæredis titulo accepisse.

§. XVI.

Unde sequitur, quod alte Memorata Cæsarea sua Majestas tanquam Hæres etiam præstare tenetur omne id, quod postremo defunctus Hispaniarum Rex præstare debuerat: & quidem ratione Unitarum Provinciarum, curare ut in terris, quas ita accepit, *Privilegia Socie-*

Adeoque teneri ad omne id, quo defunctus Hispaniarum Rex G. M. tenebatur.

 tatum

tatum Indiarum Orientalium & Occidentalium, ſarta tecta ſerventur; neque ſinere, ut per ſubditos ſuos in contrarium quid fiat, an ſi quid factum attentatumve ſit, id quamprimum reparare. Vide *art. 5. Pac. Monaſt.* & *Actum Ratihab:*

Non tantum jure hereditario, ſed ex diverſis fœderibus & conventionibus latius monſtratur.

Quod tenetur, ſecundum ſtipulationis formulam & conditiones de acquirenda iſta hæreditate cum Fæderatis Poteſtatibus factas, quantum ad ſe pertinet, efficere, *ut ſubditi Magnæ Britanniæ Regis & Fœderati Belgii in omnibus terris & locis, quæ ſupremus Hiſpaniarum Rex tam in Europa, quam alibi poſſedit, utantur omnibus iisdem Privilegiis, Juribus, immunitatibus & libertatibus commerciorum, quibus amborum vel ſingulorum ſubditi, ante obitum dicti Regis, jure quæſito per Tractatus, per Pacta Conventa, per conſuetudines, vel per alium quemcumque modum uti & frui poterant.* Vide *Confœd. Mag. art.* 8. Atque eo modo impedire, *ne Commercia in Indias & alibi funditus pereant*; ſecundum *procemium dictæ Confœd. Magnæ.* Sed ſecundum *Art. 26. Tractatus de Barriere, operam dare ut Commercia & quodcumque inde dependet, in totum, & per partes, inter ſubditos utriusque Belgii ſubſiſtant, eo pede & modo quo illa ſubſtiterunt, & ſtabilita ſunt per articulos Fœderis Monaſterienſis*; Quoniam *iſti articuli* a

Articulus 26. *Tractatus* de Barriere *explicatur.*

Cæſarea ſua Majeſtate, *eodem Articulo confirmantur.* Si quis dicat, iſto articulo 26. Tractatus *de Barriere* tantum agi de Commerciis inter incolas utriusque Belgii, cæterum de Commerciis ad Indias mentionem non fieri; reſpondebimus, de omnibus Commerciis actum videri; quoniam relatio facta eſt ad omnes articulos Fæderis Monaſterienſis, qui a Cæſarea ſua Majeſtate confirmantur, nullo excepto: *Hæc enim ſemper eſt natura referentis, ut relatum in eo inſit cum omnibus ſuis qualitatibus, adeoque referens interpretationem non accipiat a ſe ipſo, ſed ex natura & contentis in relato,* per ea quæ habet *Barboſa Locor. Commun: Lib. XVI. Cap.* 33. *n.* 18. *& per totum.* Adde, quod ad majorem cautelam *articulo* 1. ejusdem Tractatus *de Barriere* cautum eſt, *ut Cæſarea ſua Majeſtas Belgicas Provincias habeat, iisque utatur fruatur eodem modo, quo ſupremus Hiſpaniarum Rex eas habuit, & uſus fruitus eſt, aut uti & frui debuerat, ſecundum noviſſimum Fœdus Riſvicenſe.*

Verbum Belgicum *Genieten*, aut Gallicum *Jouir*, quæ occurrunt D. Art. I. commodius Latine explicari poſſent, per verbum *Potiri*, *aut Poſſidere*, quum non ad jus uſusfructus, ſed ad ſtatum poſſeſſionis proprie pertineant. Poſſeſſio autem facti eſt, & cum de ea quæritur, non inſpicere ſolemus, quid jure obtineat? ſed quo modo ea poſſeſſio eo die fuerit, quo de ea pactum conventumque eſt. *L.* 2. *ff. Uti poſſidetis L. I. de Rivis & D. D. ad L.* 1. *de Acquir. Poſſ.* Nam ſi Cæſareæ ſuæ Majeſtati aliter poſſidere liceret, ſequeretur iſta abſurditas, ut ex una eademque conventione, una pars maneret obligata, altera liberaretur; adeoque ſubditis Regionum illarum, quæ ceſſerunt Cæſareæ ſuæ Majeſtati, liceret adire Indias noſtras; nobis vero

ex

ex Contractus rigore, ab Indiis Hispanorum abstinendum esset: quod cum natura contractus minime convenire nemo non videt.

Sensus igitur, bona fides, recta ratio, & quicquid huic rei lucis aliquid afferre potest, dictare & quasi una voce clamare videntur, intentionem totius actus, atque omnium fœderum, tam belli quam pacis, fuisse, nequid in terris a Cæsarea sua Majestate, auxiliaribus Fœderatarum Potestatum armis, acquirendis, innovetur, quo commercia illarum deteriora fiant, in *Europa*, *vel alibi*, & præsertim quidem *in Indiis:* quoniam navigatio & commercia Indiarum, & ea quæ fiunt extra Europam, præcipuum caput non tantum Pacis Monasteriensis, sed etiam magnæ Confœderationis fuisse, ex iis, quæ superius allegata sunt, abunde constat. Nulla enim juris ratio aut æquitatis benignitas patitur, ut quæ in utilitatem alicujus gesta sunt, ea duriore interpretatione producantur ad severitatem, atque ad damnum & detrimentum illorum, qui tam insigne officium præstiterunt, ut Provincias Belgico-Austriacas, armis & sumtibus suis recuperatas, Cæsareæ suæ Majestati restituerint.

§. XVII.

Licere Societati Privilegiatæ Fæd. Belg. in casu necessitatis jus suum ipso facto tueri.

De remediis, quibus Societas Privilegiata Fæd. Belg. uti posset ad jus suum servandum, si quæratur, (salvo meliori judicio) cum reverentia respondebimus, licere prædictæ Societati, si Austriaco-Belgæ perseverent fines ipsius intrare, naves illorum detinere, & si armis se defendant, aut res aliter expediri nequeat, naves una cum mercibus publicare. Atque hoc probamus non solum legibus & exemplis aliarum gentium, quæ exstant apud *Selden: de Domin. Maris Lib. I. cap.* 17. *Solorz. lib. II. cap.* 25. *n.* 80. *item in l.* 4. *Cod. de Commerc. & Mercat.* Sed ipsa fœderum obligatione & Privilegii nostri tenore; cujus *art.* 34. cavetur, *ne quis, cujuscunque status aut conditionis, supra Promontorium Bonæ Spei, aut per Fretum Magellanicum ad Indias Orientales navigare audeat; sub pœna confiscationis navis, & omnium mercium:* quod non tantum ad subditos Fæderati Belgii, verum etiam ad Austriaco-Belgas pertinere arbitramur; propterea quod Societas Fæderati Belgii jus suum habet ex pacto & Privilegio à Rege Hisp. & P. P. DD. Ordinibus simul impetratis; quatenus nempe ille Rex tales terminos in India Orientali per fædus illi cessit, & promisit, ut Privilegia de iis data, & in posterum danda defenderentur. Habet itaque ex conventione, & concessione ad commodum privatum; quando in privatorum quidem causis adhiberi potest remedium *Jurisconsulti in l.* 14. *de Injur. Sane si maris proprium jus ad aliquem pertinet, uti possidetis interdictum ei competit, si prohibeatur jus suum exercere, quoniam ad privatam jam*

Caufam pertinet. At in publicis Caufis, valere putamus Leges, Confuetudines, & exempla fupra allegata.

His ita breviter expofitis, fit tandem difceptationis noftræ, & hujus quæftionis

F I N I S.